

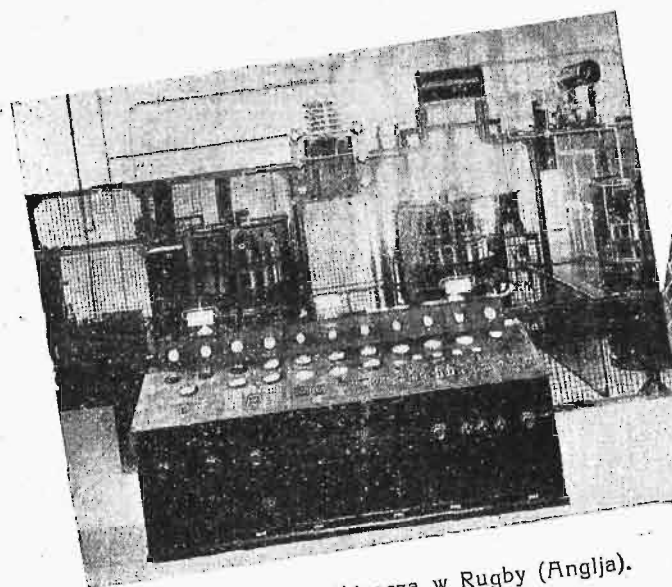
NOWINY TECHNICZNE

Dodatek do Przeglądu Technicznego

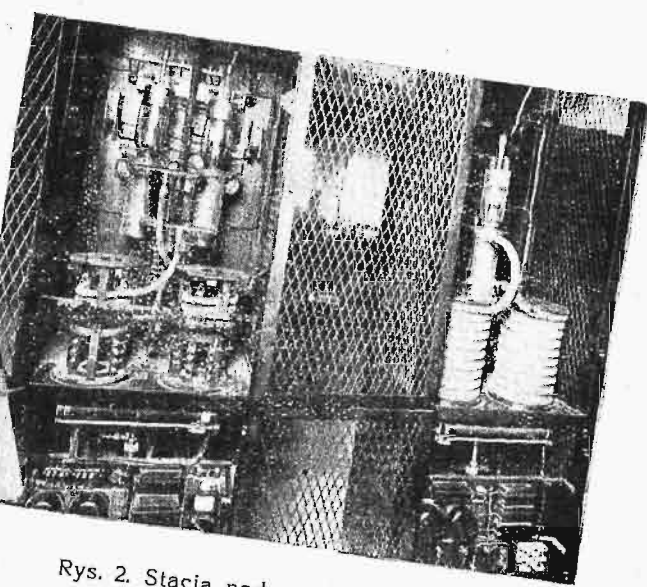
ROK I.

WARSZAWA, 6 kwietnia 1927 r.

№ 1—14

Rys. 1. Stacja odbiorcza w Rugby (Anglja).

Rys. 2. Stacja nadawcza w Rocky Point (Ameryka).

OD REDAKCJI.

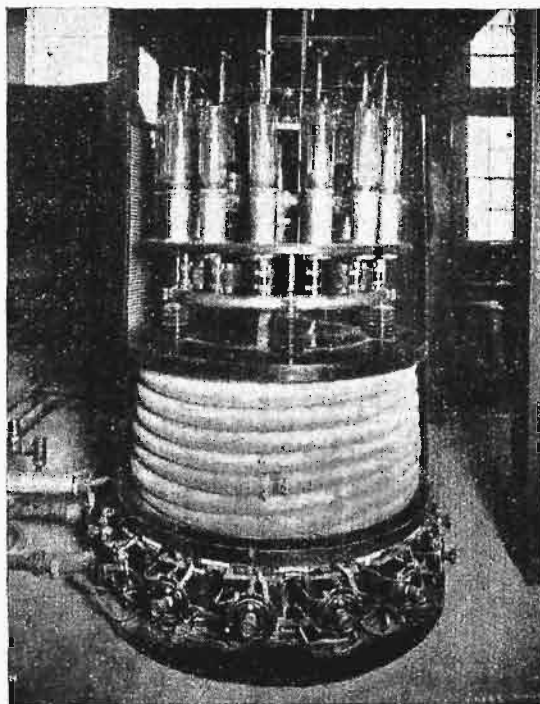
Oddawna już odczuwało się potrzebę uzupełnienia artykułów drukowanych w „Przeglądzie Technicznym” wiadomościami aktualnymi, informującymi szybko i zwięźle o nowszych pracach dokonanych na polu techniki i wytwórczości, w kraju i zagranicą, o ważniejszych zmianach w życiu gospodarczo-przemysłowym, o działalności zrzeszeń technicznych i t. p.

Szczupłe stosunkowo ramy pisma oraz tradycyjny jego charakter nie pozwalały atoli na urzeczywistnienie projektów tego uzupełnienia treści „Przeglądu” i z biegiem czasu znalazły wyraz w nielicznych jeno wzmiankach, zamieszczanych na dodawanej do każdego zeszytu różowej wkładce.

Dzisiaj jednak wstępujemy na drogę realizacji naszych zamiarów w tym kierunku, przez założenie dodatku do „Przeglądu Technicznego” pod nazwą „Nowiny Techniczne”, którym pragniemy zastąpić dotychczasową różową wkładkę i ze skromnej zrazu postaci obecnej rozwinąć stopniowo do rozmiarów analogicznych czasopism, wydawanych przez wielkie organizacje inżynierskie Zachodu (jak A. S. M. E.-News w Ameryce, V. D. I. - Nachrichten w Niemczech i in.).

Liczymy na to, że szerokie koła naszych czytelników uznają poczynania w tym kierunku za pożądaną dla siebie i zechcą je poprzeć przez zawią-

zanie jak najżywszego kontaktu z Redakcją i nadsyłanie interesujących informacji z życia przemysłowego i stowarzyszeniowego poszczególnych ośrodków technicznych kraju.

Rys. 3. Grupa 15 lamp katodowych chłodzonych wodą. (patrz str. 52 „Radjotelegon Transatlantyczny”).

słowego i stowarzyszeniowego poszczególnych ośrodków technicznych kraju.

RADJOTELEFON TRANSATLANTYCKI.

(do rysunków na str. 1).

Przed paroma tygodniami została otwarta komunikacja radjotelefoniczna pomiędzy Anglią a Stanami Zjednoczonymi. Doskonałe wyniki, jakie osiągnięto na tem polu, są nowym tryumfem techniki współczesnej, budzącym powszechne zainteresowanie. Z tego też względu zamieszczamy w zeszycie niniejszym kilka ilustracji, dających pojęcie o instalacjach radjotelefonu transatlantycznego.

Tak więc rys. 1 przedstawia urządzenie wzmacniające angielskiej stacji odbiorczej w Rugby, skąd przyjęte dźwięki są przesyłane zapomocą kabla do Londynu. Rys. 2 zapoznaje z urządzeniami stacji nadawczej w Ameryce (Rocky Point), dając widok (od tylnej strony) wzmacniaczy i filtrów. Rys. 3 wreszcie daje pojęcie o ustroju grupy z 15 lamp katodowych chłodzonych wodą.

Zaznaczymy przy sposobności, że pomysły wyniki powyższej próby zachęciły i inne kraje do podjęcia prac nad organizacją komunikacji radjotelefonicznej pomiędzy bardzo odległymi ośrodkami. Między innymi w Rosji podjęto próby założenia takiej komunikacji pomiędzy Leningradem a Władystokiem.

KONFERENCJA WARSZTATOWO-KOLEJOWA STOW. INŻ. MECHANIKÓW POLSKICH.

S. I. M. P. urządza swą następną konferencję w dniu 7—9 maja r. b. Tematem obrad będą sprawy techniki warsztatowej w odniesieniu do warsztatów wytwórczych i naprawczych dla taboru kolejowego. Częściowo też poruszone będą i sprawy organizacyjne oraz ogólnoprzemysłowe.

Jako miejsce konferencji, obrano tym razem Poznań, posiadający interesujące warsztaty kolejowe i wytwórnię taboru kolejowego oraz organizujący w tym samym czasie Targi doroczne.

W organizacji konferencji biorą udział 3 Stowarzyszenia: S. I. M. P., Zw. Polsk. Inż. Kolejowych, i poznańskie Stowarzyszenie Inżynierów. Wyłoniony przez te instytucje Komitet Organizacyjny zajął się już pracami przygotowawczymi i uzyskał czynną współpracę Ministerjum Komunikacji, reprezentowanego przez p. nacz. wydz. Wagnera. Do Komitetu należy nadto z ramienia S. I. M. P. p. prof. H. Mierzejewski, zaś od Zw. Polsk. Inż. Kol. p. red. A. Pawłowski. Z pośród zapowiadanych referatów wymienić należy następujące: referat ogólny o organizacji warsztatów P. K. P., o narzędziarni w warsztatach naprawczych, o zastosowaniu maszyn specjalnych do obróbki, o specjalizacji warsztatów w kierunku naprawy pewnych tylko typów lokomotyw lub wagonów, o normalizacji taboru kolejowego i t. p.

Oczekiwane są nadto zgłoszenia referatów przez wytwórnię taboru, z pośród których jedna już zapowiedziała swój czynny udział w tym względzie. (Warsz. Sp. Budowy Parowozów).

Można się spodziewać, że Konferencja Poznańska zainteresuje szersze koła kolegów, którzy przyjeżdżając do Poznania będą mogli połączyć udział w Zjeździe ze zwiedzaniem Targów. Zniżki kolejowe i lokale dla przyjeźdzących będą zapewnione.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Kolej Kalety—Herby—Podzamcze.

Rada Ministrów na posiedzeniu dnia 23-go b. m. uchwaliła zarządzenie p. Prezydenta Rzeczypospolitej o przymusowym wywłaszczeniu gruntów na rzecz Skarbu Państwa pod budowę drugiego toru kolei Kalety—Herby—Podzamcze.

Wagony polskie dla Jugosławii.

Jugosłowiańskie Ministerstwo Kolei ma zakupić w Polsce pewną ilość wagonów oraz szyn za 50 milionów dinarów. Spłata należności ma nastąpić częściowo tytoniem, częściowo zaś bonami długoterminowymi.

Tranzyt przez Polskę.

Wprowadzona od 1-go stycznia r. b. taryfa bezpośredniej komunikacji między Rosją a Niemcami tranzytem przez Polskę wykazuje aczkolwiek nieznaczne, lecz wstające ożywienie przewozów pomiędzy temi państwami. W styczniu r. b. przewieziono z Rosji do Niemiec i Prus Wschodnich ogółem 5229 tonn różnych towarów, z Niemiec zaś do Rosji tylko 89 tonn, w lutym natomiast przewozy wzrosły przeszło o 100 proc. i wynosiły z Rosji do Niemiec 11 733 tonn, odwrotnie zaś 838 tonn, czyli w porównaniu ze styczniem wywieziono z Rosji więcej o 6 504 tonny, przywieziono zaś do Rosji więcej o 749 tonn. Głównym artykułem wywozu z Rosji jest ruda żelazna (3449 tonn w styczniu i 9950 tonn w lutym); na pozostałe składają się ruda manganowa, żyto, kłocce dębowe etc. Drobnym stosunkowo przywóz z Niemiec do Rosji ograniczył się do transportów drutu stalowego, ferrosilicium, nasion buraczanych, maszyn, plugów i t. d.

Zjednoczenie hut żel. Kongresówki i Śląska w jednym Związku.

Dnia 18-go ub. m. odbyło się w Warszawie doroczne Walne Zgromadzenie Związku Polskich Hut Żelaznych, w którym po raz pierwszy wzięły udział huty Gór. Śląska, wstępując do ogólnego Związku Polskich Hut Żelaznych.

Fakt ten należy podkreślić, jako ważny krok naprzód na polu konsolidacji stosunków gospodarczych pomiędzy G. Śląskiem a resztą Rzeczypospolitej.

W wyniku wyborów władz Związku na rok bieżący, powołano do Zarządu następujące osoby: p. Tad. Epsteina (Huta „Kraków”), p. Henryka Gluecka („Friedenshütte”), p. Tad. Karszo-Siedlewskiego (Ostrowieckie Zakłady), p. Józefa Kiedronia („Królewska i Laura”), p. Ryszarda Krzechki („Silesia”), p. Jana Pilpopa („Stąporków”), p. Młksa Loesera („Ferrum”), p. Jerzego Meyera (Modrzejowskie Zakłady), p. Macieja Rogowskiego (Sosnowieckie Towarzystwo), p. Młksa Sabassa (Katowicka Sp. Akc.), p. Roberta Scherffa („Bismarckhütte”), p. Stanisława Surzyckiego (Starachowickie Towarzystwo), p. Walerego Świrtna („Huta Bankowa”), p. Leopolda Wallisza (T-wo „B. Hantke”), i p. Edwarda Wiśtockiego („Baitdonstal”).

Do Komisji Rewizyjnej powołano: pp. Adamieckiego, Gieszyńskiego, Haase, Różyckiego i Stanowskiego.

Po obradach Walnego Zgromadzenia odbyło się pierwsze posiedzenie nowopowołanego Zarządu, który ukonstytuował się następująco: Prezesem Związku został po raz czwarty p. Stanisław Surzycki, Vice-Prezesami zostali po raz drugi pp. Henryk Glueck i p. Maciej Rogowski. Wieczorem tegoż dnia w salonie Rezerwy Kupieckiej odbył się wspólny obiad uczestników Walnego Zgromadzenia z przedstawicielami Rządu i sfer gospodarczych.

Katowicka radjostacja.

Przed kilkoma dniami zawarto w Katowicach umowę pomiędzy skarbem śląskim a sp. akc. „Polskie Radio”, na podstawie której Tow. „Polskie Radio” zobowiązuje się wybudować dużą, silną radjostację w Katowicach, wzamian za co skarbu śląski udziela spółce pożyczki w wysokości 600 000 zł.

Stacja katowicka ma być uruchomiona najpóźniej do dnia 30 września r. b. Prace przygotowawcze przy budowie stacji zostały już podjęte, właściwe zaś roboty budowlane rozpoczęte będą z końcem bieżącego miesiąca. Stacja katowicka będzie co do siły równa stacji warszawskiej, posiadając zasięg detektorowy 75 do 100 kilometrów.

Fordyzacja przemysłu rosyjskiego.

W wielu zakładach przemysłowych Z. S. S. R. dokonują się prace nad reorganizacją wytwarzania przez wprowadzenie metod pracy ciągłej (przy przenośniku). Wyniki reorganizacji wyglądają nadzwyczaj zachęcająco. Tak więc (ciąg dalszy na str. 4).

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE.

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSK. w WARSZAWIE.

KONTO P. K. O. 128.

KOMUNIKAT RADY.

Rada Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie zawiadamia, że w dniu 8 kwietnia r. b. o godzinie 8-ej wieczorem w sali gmachu odbędzie się

WALNE ZEBRANIE SPRAWOZDAWCZE

za rok 1926.

PORZĄDEK OBRAĐ:

- 1) Wybór Przewodniczącego i Sekretarza.
- 2) Odczytanie i zatwierdzenie protokołu Walnego Zebrania z dnia 25-go lutego 1927 roku.
- 3) Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia.
- 4) Sprawozdanie kasowe.
- 5) Protokół i wniosek Komisji Rewizyjnej.
- 6) Wniosek o podniesieniu składki członkowskiej o złotych 8.
- 7) Balotowanie kandydatów na Członków Stowarzyszenia.
- 8) Komunikaty Rady.
- 9) Wnioski Członków na następne Walne Zebranie.

KOMUNIKATY KÓŁ I WYDZIAŁÓW.

Koło sportowe

Na ogólnym zebraniu Sekcji Tennisowej w dniu 30 marca r. b. została uchwalona opłata sekcyjna w wysokości zł. 50, wpłacenie której może być rozłożone najwyżej na dwie raty po zł. 25 (jedna przed dn. 15 kwietnia, druga przed dn. 15 maja). Składkę przyjmuje kol. Zygmunt Lewandowski w domu w dniu powszednie od godz. 4-ej do 5-ej (ul. Langiewicza 20, kolonja Staszica, tel. 117-01), a w Stowarzyszeniu Techników w piątki od godz. 7-ej do 8-ej wiecz. w sali Wydziału Posiedzeń Technicznych. Następne posiedzenie Sekcji tenisowej odbędzie się we środę dnia 13 b. m. o godz. 7 min. 30 wiecz. w sali nr. III. Na porządku dziennym: 1) sprawa budowy placów tenisowych, 2) wybory przewodniczącego, 3) uchwalenie regulaminu Sekcji, 4) wolne wnioski.

Koło Leodyjczyków

Zawiadamia, że w sobotę dnia 9-go b. m. o godz. 8-ej wiecz. w sali nr. III odbędzie się zebranie członków Koła. Na porządku obrad: 1) wybory sekretarza na miejsce ustępującego kol. Kokoczyńskiego, 2) sprawy bieżące, 3) herbatka koleżeńska.

DZIAŁ INFORMACYJNY.

Z bliższych informacji o poniżej podanych posadach w Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, zwracając się o szczegóły do Kancelarii Stowarzyszenia Techników (Czackiego 3/5), a nie do Administracji „Przeglądu Technicznego”
 Uprasza się Szanownych Korespondentów o nadsyłanie znaczków pocztowych na odpowiedź.

POSADY WAKUJĄCE:

- 68 — **Inżyniera-Chemika** z gruntownym wykształceniem teoretycznym i praktyką w laboratorjach budowlanych poszukuje fabryka Związków Azotowych.
- 70 — Do dużej fabryki kotłów parowych na prowincji potrzebny jest **technik** wzgl. **inżynier** na stanowisko asystenta kierownika warsztatu kociarskiego. Niezbędne jest wykazanie się długoletnią praktyką warsztatową w wymienionym dziale. Oferty należy przesyłać do Kancelarii Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie pod lit. „Z. W.”
- 72 — **Inżynierów i architektów dyplomowanych** na stanowisko kierowników budów wojskowych oraz prac przy projektowaniu na terenie korpusu w Grodnie poszukuje Szefostwo Budownictwa.
- 74 — **Techników budowlanych** przy instytucjach komunalnych poszukuje Urząd Wojewódzki Wołyński.
- 76 — **Inżyniera-elektrotechnika** na stanowisko kierownika elektrowni, stacji pomp, stacji benzynowych i ogrzewania centralnego w Dąblinie — poszukuje Okręgowe Szefostwo Budownictwa.
- 78 — a) **Technika budowlanego** poszukuje Dyrekcja Lasów Państwowych w Białowieży, b) **Technika budowlanego** obeznanego z tartaczniostwem poszukuje Dyrekcja Lasów Państwowych we Lwowie. O składanie ofert proszeni są jedynie kandydaci z odpowiednim wykształceniem i kwalifikacjami.
- 80 — **Kierownika robót** przy regulacji rzeki Drużki z wyz-

POSZUKUJĄ PRACY:

- 23 — **Technik-mechanik** z długoletnią praktyką warsztatową; gruntownie zna się na naprawie: parowozów, maszyn i kotłów parostatków i maszyn tartacznych. Obeznany z nowoczesną gospodarką parową tak teoretycznie jak i praktycznie, ostatnio mechanik nowoczesnej fabryki cementu — zmieni posadę

- 25 — **Inżynier-mechanik** z 15-letnią praktyką biurową i warsztatową na stanowiskach samodzielnych przyjmie odpowiednie zajęcie od zaraz.
- 27 — **Dyplomowany inżynier-elektromechanik** i autoryzowany inżynier cywilny elektrotechniki; długoletni kierownik ruchu mech. i elektr. kopalni i dużych zakładów przemysłowych poszukuje samodzielnego kierowniczego stanowiska.
- 29 — **Inżynier-żelbetnik**, studja niemieckie, zdolny, 15 lat praktyki przyjmie posadę kierownika robót lub konstruktora statyka.
- 31 — **Inżynier-technolog**, mechanik z 18-letnią praktyką warsztatową i budowlaną. Gruntowna znajomość parostatków, parowozów, pociągów Diesla, motorów Diesla, parowych i żelazo-betonu. Znajomość języków obcych, szermi studjami inżynierskimi oraz długoletnią praktyką w dziedzinie samodzielnego kierownictwa robót regulacyjnych rzek, kanałów oraz melioracji.
- 33 — **Inżynier** dokładnie obznajmiony z zasadami i sztuką sprzedawania, fachowiec automobilista, posiadający rozległe stosunki w przemyśle, handlu i w sferach ziemiańskich. Przyjmie posadę za pensję stałą i prowizję. Może objąć kółtownictwo działem gospodarczym.
- 35 — **Młody technik** (Państwowa Szkoła Budowy Maszyn) z praktyką techniczną i handlową poszukuje pracy.
- 37 — **Wawebenczyk** z 12-letnią praktyką na samodzielnych stanowiskach, od kilku lat kierownik robót budowlanych poszukuje w przemyśle budowlanym.
- 39 — **Chemik, dr. fil. b.** długoletni asystent uniwersytetu i samodzielny kierownik zakładów przemysłowych w kraju i zagranicą, władający czterema językami, młody, energiczny, z inicjatywą — poszukuje kierowniczego stanowiska.

naprzykład wprowadzenie sieci przenośników we wszystkich oddziałach leningradzkiej fabryki papierosów, wytwarzającej 36 miljn. papierosów dziennie, nie tylko podniosło jej wydajność, ale ogromnie ulepszyło warunki sanitarne pracy.

Drugim przykładem jest fabryka maszyn rolniczych „Komunar” w Zaponozu, w której pracę ciągną wprowadzano stopniowo, najpierw do produkcji maszyn prostych (brony), potem do coraz bardziej złożonych (żniwiarerek). Fabryka jest jedną z większych w tej dziedzinie (wartość produkcji rocznej 11 miljn. rubli). Wyniki reorganizacji były nast.: dawniej na każdą montowaną żniwiarę przypadało 49 m² pow. warsztatu, obecnie — 10 m², czyli prawie 5 razy mniej; dawniej 40 robotników montowało w ciągu 2 zmian 173 żniwiarę, dziś ta sama ilość robotników montuje 200. Postęp ten nie został osiągnięty od razu, przeciwnie, z początku wydajność spadła do 50 maszyn dziennie. Prędkość przenośnika wynosiła zrazu 0,9 m/min, stopniowo jednak była podwyższana aż do 1,8 m/min, kiedy osiągnięto wydajność 200 maszyn. Wobec tego, że całość pracy nie jest jeszcze dostosowana do roboty ciągłej, zdarzają się przestoje od 5 do 69 min, czasem spowodowane najdrobniejszą przyczyną (brak śruby i t. p.). Najważniejszą koniecznością wprowadzenia przenośnika jest regulowanie przez niego ogólnego tempa prac wytwórni we wszystkich jej działach (sodlewnia, kuźnia i t. d.).

Niemniej interesujące wyniki dało wprowadzenie przenośników, a niekiedy poprostu tylko podawanie sobie roboty z rąk do rąk, przy podziale pracy (na podstawie chronometrażu) na odp. liczbę operacji, w wytw. krawieckich oraz w wytwórniach obuwia („Skorochód”), gdzie np. cykl pra-

cy skrócono w ten sposób z 7 dni do 3 dni, usunięto znaczne nagromadzenie się półproduktów pomiędzy poszczególnymi fazami produkcji, a zatem zmniejszono tkwiący w nich kapitał martwy, i podniesiono wydajność niekt. działów tak dalece, że np. dział ekspedycji wykonywa w ciągu 10 min. tyle pracy, na ile dawniej zużywał 2 dni. („Ekon. Żyzn.”).

Światowe wydobycie ropy w r. 1927.

Wydobycie ropy w r. ub. kształtowało się w sposób następujący (w tys. baryłek).

		1925	1926
1	Stany Zjednoczone	118 000	163 743
2	Meksyk	90 000	115 515
3	Rosja	60 000	52 448
4	Venezuela	35 000	19 687
5	Persja	35 000	35 978
6	Rumunja	30 800	16 646
7	Indje holenderskie	20 000	21 427
8	Peru	11 500	9 164
9	Indje	8 000	8 000
10	Argentyna	6 000	5 818
11	Trinidad	6 000	4 654
12	Polska	5 950	5 960
13	Kolumbia	5 400	581
14	Sarasak	4 300	4 257
15	Inne kraje razem	4 000	—

Jak widzimy, prawie wszędzie (prócz Indji hol. i Meksyku) wydobycie wzrosło.

FIRMA EGZYSTUJE OD R. 1900.

ROBOTY ZIEMNE. DROGI BITE. ULICE MIEJSKIE. DROGI ŻELAZNE.

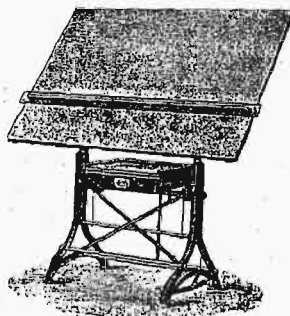
Ā. PRZYBYLSKI, BIURO TECHNICZNE

Marszałkowska 22

Warszawa

Tel.: 55-15 i 68-30

STANISŁAW BRAJCZEWSKI

SPECJALNA FABRYKA STOŁÓW RYSUNKOWYCH

BRZEŚĆ nad BUGIEM
ul. Soborna Nr. 3
(dóm własny)

NOWOCZESNE URZĄDZENIA
BIUR TECHNICZNYCH

Katalogi wysyła się
na żądanie - 165n

KONKURS.

Magistrat miasta Bydgoszczy ogłasza niniejszym konkurs na stanowisko dyrektora Elektrowni i Tramwajów Miejskich.

Uwzględni się jedynie wybitną siłę fachową, inżyniera-elektrotechnika z wyższym wykształceniem, oraz z odpowiednią dłuższą praktyką.

Pobory wedle umowy.

Natychmiastowy zakres działania: kierownictwo budowy nowej elektrowni.

Oferty z dołączeniem życiorysu oraz wszystkich świadectw należy składać do dn. 15 kwietnia r. b.

167n

Magistrat miasta Bydgoszczy

PATENTY na wynalazki, wzory i znaki towarowe wyjednywa i zabezpiecza rzecznik patentowy inż. I. MYSZCZYŃSKI w kraju i zagranicą. Warszawa, Hoża 60. Tel. 259-10. 59n

PLAC przestrzeni około 4000 łokci kwadratowych, frontu 41 ł., w średnicy, do sprzedania.

Oferty pod „Prus 3-ci“ do Administracji Przegądu Technicznego. 168n

Przedpłatę kwartalną . . . . . 10 zł.
przyjmuje Administracja i Poczta Kasa Oszczędności na konto № 515.
Przedpłata zagranicą . . . . . 48 zł. rocznie.
Cena numeru pojedynczego . . . . . 1 zł.
Za zmianę adresu (znaczkami poczt.) . . . . . 1 zł.

Ceny ogłoszeń
Jednorazowych:
Za jedną stronę . . . . . zł. 200.—
„ pół strony . . . . . „ 110.—
„ ćwierć strony . . . . . „ 60.—
„ jedną ósmą . . . . . „ 30.—
W „Nowinach Technicznych“ o 50% drożej.

Przy zamówieniu wielokrotnych ogłoszeń, bez zmiany tekstu, udziela się nast. zniżek:
za 6-krotne ogł. 10%
„ 12 „ „ . . . . . 20 „
„ 24 „ „ . . . . . 25 „
„ 52 „ „ . . . . . 30 „
Dopłaty: za 1 str. okładki 100%; za zamówione miejsce na innych stronach 20%.
Dla poszukujących pracy 20% ustępstwa.

Biuro Redakcji i Administracji: Warszawa, ul. Czackiego Nr. 3 (Gmach Stowarzyszenia Techników). Telefonu Nr. 57-04.
Redakcja otwarta we wtorki, czwartki i piątki od godz. 7 do 8 i pół wieczorem. Administracja otwarta codziennie od godz. 10 do 2 po poł. i od 6 do 8 wieczorem.
Wejście do Redakcji i do działu prenumerat Administracji, przez sieni główną budynku; wejście do działu ogłoszeń — z bramy № 3.